

A close-up photograph of a tabby cat walking towards the camera on a path covered in dry, brown autumn leaves. The cat has grey and brown stripes, white paws, and bright green eyes. The background is a soft-focus outdoor scene with more leaves and some greenery.

Djurskyddet Sveriges effektrapport 2023

2023-09-21

Djurskyddet Sverige · Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm · 08-673 35 11 · info@djurskyddet.se · djurskyddet.se
Org.nr. 802000-6832 · Plusgiro 90 01 06-6 · Bankgiro 900-1066

Effektrapport 2023

Om Djurskyddet Sverige och våra verksamhetsområden

Djurskyddet Sverige är med sina drygt 11 000 medlemmar en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Vi är en rikstäckande organisation med 41 anslutna lokalföreningar – från Skåne till Norrbotten.

Vårt mål är att alla djur erkänns som kännande varelser och att alla djur har ett egenvärde samt att alla människor har ett empatiskt synsätt och behandlar djuren utifrån detta.

Vi arbetar för att människan fortsatt ska kunna hålla djur, där djuren får leva ett gott liv med möjlighet att kunna utföra de naturliga beteenden som bidrar till en bättre djurvälstånd och skyddas från lidande. Vi vill också ha ett samhälle där vilda djur respekteras och ses som en viktig del av ekosystemet.

När djuren avlivas ska det ske snabbt och smärtfritt. Vi tar avstånd från långa och plågsamma transporter. Detta gäller alla djur oavsett om de lever vilt eller hålls av människan. Om djurens välfärd inte kan garanteras anser vi inte att människan har rätt att hålla djuren. Mot bakgrund av detta ser vi en framtid där människan konsumerar färre och betalar mer för animaliska produkter för att möjliggöra en förbättrad djurvälstånd.

Vårt arbete bedrivs huvudsakligen genom våra fyra verksamhetsområden:

- Information och kommunikation
- Stöd till föreningar och djurhem
- Påverkansarbete
- Barn- och ungdomsarbete

Avgränsning och tidsperiod

Vi arbetar utifrån en femårsstrategi som beskriver vilka frågor som organisationen ska prioritera varje år. Den här rapporten fokuserar på att lyfta fram några av de framgångar som vår organisation uppnått inom våra verksamhetsområden under 2022.

Varför behövs vi?

I vårt samhälle far djur illa på olika sätt. Sällskapsdjur plågas och överges. Djur inom livsmedelsproduktionen fråntas sina naturliga beteenden. Vilda djur jagas med, enligt oss, oacceptabla jaktmetoder. Detta är bara några exempel. Djurskyddets arbete handlar om att förbättra för djuren både på kort sikt och på lång sikt. Den svenska djurskyddslagstiftningen har många brister och det finns en stor okunskap om djur i samhället som tyvärr leder till att många djur far illa. Så länge det finns djur som lider har vi ett uppdrag att fylla.

Vi arbetar i huvudsak mot fyra målgrupper:

- **Beslutsfattare och näring**
Politiker, myndigheter, branschorganisationer och företag inom animalieproduktion. De har ett gemensamt behov av expertkunskap inom djurskyddsfrågor.

- **Djurägare/blivande djurägare**
De älskar och respekterar djur men har behov av information och kunskap om hur att ta hand om sitt husdjur på bästa sätt. Detta blev särskilt påtagligt under pandemin då väldigt många skaffade sällskapsdjur.
- **Djurintresserade, djurvänner och medvetna konsumenter**
Är intresserade av djur och djurskydd och har behov av information och kunskap om hur att göra medvetna och djurvänliga val i sin vardag.
- **Utbildningsväsendet**
Pedagoger som arbetar med barn i skolan och förskolan. Målgruppen är relevant för vårt värdegrundsmaterial REDE (Respekt, Empati, Djur, Etik) som innehåller empatiutvecklande övningar för barn.

Våra resurser

Vårt arbete kräver både ekonomiska och mänskliga resurser för att nå våra målsättningar. Nedan beskriver vi de resurser vi använder:

Ekonomiska resurser

För att kunna bedriva vår verksamhet krävs ekonomiska resurser. Djurskyddets verksamhetskostnader består av ändamålskostnader och insamlings- och administrationskostnader.

Djurskyddets totala verksamhetskostnader under 2022 var 18 620 382 kr varav 14 836 500 kr faller inom ramen för den här rapportens avgränsning, dvs ändamålskostnaderna som våra fyra huvudsakliga verksamhetsområden utgör.

Kostnaderna finansieras i huvudsak av frivilliga gåvor, arv och medlemsavgifter. Vi får inga statliga organisationsbidrag. Vi har fått ett mindre bidrag från Konsumentverket till arbetet med att ta fram en konsumentguide.

Medarbetare

I slutet av 2022 var 19 personer anställda på Djurskyddets kansli. Varje tjänst är tillsatt utifrån kompetens inom tjänstens område och är viktiga för att driva Djurskyddets arbete framåt. Medarbetarna arbetar bland annat med politisk påverkan, kommunikation, insamling, ekonomi, medlemsservice, stöd till våra lokalföreningar och vårt värdegrundsmaterial REDE.

Förtroendevalda

Djurskyddets förbundsstyrelse har en bred djurskyddskompetens. I styrelsen finns veterinär, zoolog, agronom, politiker, företagare med djurskyddskompetens samt personer med erfarenhet från praktiskt djurskyddsarbete. Våra styrelseledamöter fattar beslut i policyfrågor och om prioriteringar.

Medlemmar och lokalföreningar

Vi har drygt 11 000 medlemmar, alla med ett stort engagemang för djuren. Många medlemmar är viktigt för oss och ger en ökad tyngd och större genomslagskraft i vårt politiska påverkansarbete.

De flesta av våra medlemmar är medlem via någon av våra lokalföreningar. Föreningarna är självständiga med egen verksamhet och egen styrelse. De ideella krafterna i föreningarna och deras medlemmar är kärnan i Djurskyddets verksamhet.

Många föreningar arbetar med omhändertagande och omplacering av hemlösa djur. Andra föreningar arbetar med kunskapsspridande och/eller stödmatning av vilda djur. Gemensamt för alla våra föreningar är att de arbetar för att skydda djur från lidande. Alla arbetar med olika djurskyddsfrågor i enlighet med Djurskyddet Sveriges policy och deltar i riksförbundets olika informations- och opinionskampanjer.

Aktiviteter, prestationer, effekter och utvärdering

För att vårt arbete ska nå resultat genomför vi olika aktiviteter inom våra verksamhetsområden. Aktiviteterna skapar prestationer som sedan leder till uppnådda effekter. Nedan lyfter vi fram några av de aktiviteter vi genomför och redogör för deras effekter, samt utvärderar resultatet.

Aktivitet:

Höja kattens status.

Prestation:

Djurskyddet Sverige har under decennier arbetat för att höja kattens status och minska antalet hemlösa katter, genom att bland annat kräva en obligatorisk ID-märkning och registrering av katter. Under 2021 och 2022 drev vi kampanjen Stoppa Kattastrofen för att, med hjälp av hundar, höja kattens status. Kampanjen var både en kommunikationsinsats i form av att öka engagemanget i frågan bland allmänheten, och en påverkansinsats i form av en namninsamling som överlämnades till regeringen.

Effekter och utvärdering:

Om djurskyddet för katter stärks i föreskrifter och lagstiftning kommer det på sikt leda till att katternas status höjs och antalet hemlösa katter minskar. En lag om obligatorisk ID-märkning och registrering av katter kommer att göra skillnad för katterna. I november 2021 kom äntligen regeringens proposition som föreslog en obligatorisk ID-märkning och registrering av katter och i februari 2022 röstades förslaget igenom i riksdagen.

Resultaten av Stoppa Kattastrofen har varit mycket goda. På sociala medier nådde kampanjen över 500 000 personer och kampanjfilmen som var kampanjens kärna har visats över 700 000 gånger. Den höga räckvidden tyder på stort engagemang från målgruppen och innehållet har delats och spridits under hela kampanjperioden. Ungefär 40 000 personer skrev under namninsamlingen, vilket var många fler än målet som vi hade satt på 5 000. Kampanjen gav oss ungefär 5 400 nya prenumeranter till vårt digitala nyhetsbrev som har fortsatt att följa vårt arbete och också är potentiella gåvogivare.

Förutom digitala aktiviteter arrangerade vi en hunddemonstration utanför Riksdagshuset inför omröstningen. Ett antal hundar samlades tillsammans med representanter från Djurskyddet för att en sista gång visa sitt stöd för sina ärkefiender katterna innan riksdagsbeslutet. Även riksdagsledamöter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet slöt upp.

Lagen trädde i kraft den 1 januari 2023. Det är en stor framgång för oss som organisation men framför allt för katterna. En lärdom är att det tar lång tid att arbeta med att förändra föreskrifter och lagar men att allt arbete lönar sig. Vi är övertygade om att detta beslut inte tillkommit om det inte vore för vårt ihärdiga påverkansarbete i frågan.

Aktivitet:

Öka konsumenters kunskap om hur de kan göra djurvänliga val när de handlar produkter som kommer från djur

Prestation:

I april 2021 lanserade vi konsumentguiden Djurschysst vars syfte är att hjälpa konsumenter att fatta djurskyddsmedvetna beslut och undersöker hur märkningarnas regelverk lever upp till ett antal viktiga djurskyddskriterier. Under 2022 utökades guiden med bedömningar och information om nötkött och lammkött. Vi släppte också en rapport om djuromsorg i handelns egna märkesvaror och höll ett webinarium i samband med det.

Effekter och utvärdering:

Om fler konsumenter köper färre produkter som kommer från djur och om köpen sker utifrån ett medvetet övervägande utifrån hur djuren behandlats så kan en kraftfull insats för djurens bästa ske. Konsumentguiden kan därmed bidra till att näringen och dagligvaruhandeln inser att djurskydd är ett mervärde för konsumenterna vilket innebär att djurens välmående prioriteras högre i produktionskedjan.

Att arbeta med regelverk är komplext och en lärdom är hur viktigt det är att begränsa sig. Vi har också lärt oss att ibland passar inte den information vi får fram in i konsumentguidens uppbyggnad utan gör sig bättre i exempelvis en rapport. Vår plan från början var att handelns egna märkesvaror skulle vara en egen kategori i konsumentguiden men under arbetets gång insåg vi att det inte skulle fungera att presentera informationen på ett tydligt sätt i guiden. Vi planerade om och lanserade i stället en rapport om problematiken kring att det som konsument är väldigt svårt att veta vilka krav på djuromsorg det finns för handelns egna märkesvaror. Rapporten presenterades på ett webinarium där även representanter från handeln medverkade. Webbinariet sågs av ungefär 50 personer när det livesändes och har sedan dess haft cirka 500 visningar. Ett för oss bra resultat med tanke på att temat för webbinariet var ganska smalt.

En effekt av pandemin, som vi tycker håller i sig, är att människor är mer benägna att delta på digitala arrangemang vilket har utvecklat vår verksamhet på så sätt att vi enklare når ut till fler. Innan pandemin anordnade vi i stort sett inga digitala arrangemang.

Aktivitet:

Stoppa pälsdjursindustrin i Europa och minkfarmerna i Sverige

Prestation:

Under 2022 medverkade vi i den europeiska kampanjen Fur Free Europe med målet att förverkliga ett pälsfritt Europa. Kampanjens syfte var att skapa ett medborgarinitiativ för att stoppa pälsindustrin genom att samla in en miljon namnunderskrifter runt om i Europa. Vi engagerade våra lokalföreningar i kampanjen genom webinarier och de fick material som de använde för att sprida kännedom om kampanjen ute i landet. Vi jobbade också aktivt i sociala medier, rapporterade om frågan i vår medlemstidning och skickade sms till våra medlemmar men uppmaningen att skriva under kampanjen.

Effekter och utvärdering:

Om vi, tillsammans med de andra organisationerna som deltog i kampanjen, skulle få ihop 1 miljon giltiga namnunderskrifter är Europeiska kommissionen skyldiga att lyssna på oss i frågan om att stänga ner pälsdjursindustrin i Europa för gott. Det skulle även innebära slutet för minkfarmerna i Sverige.

Trots att kampanjen hade ett enkelt budskap upplevde vi att det var svårt att samla in underskrifter. Vi samlade in 2 500 underskrifter vilket var långt ifrån vårt mål på 10 000 underskrifter. Vi tror att en anledning till det låga antalet underskrifter är att för att skriva under ett medborgarinitiativ krävs personnummer vilket inte alla vill dela med sig av och du behöver dessutom vara 18 år för att skriva under.

När vi har genomfört namninsamlingar i andra frågor har det varit lättare att engagera våra föreningar. Den här kampanjen kunde enbart skrivas under digitalt vilket innebar att våra föreningar inte kunde använda papperslistor som de annars är vana vid och de bidrog därmed inte med lika många underskrifter som de vanligtvis brukar göra. För att föreningarna skulle ha engagerat sig mer tror vi att det hade behövts mer utbildning och att det skulle ha skett tidigare. Pälsfrågan är inte en av våra föreningars hjärtefrågor vilket också gör det svårare att skapa engagemang.

I början av 2023 stod det klart att kampanjen i det stora hela hade nått målet, 1 miljon underskrifter. Det visar att EU:s medborgare verkligen vill se ett stopp för pälsdjursuppfödning. EU-kommissionen ser i skrivande stund över frågan, beaktar medborgarinitiativets krav och ska senast i slutet av 2023 göra ett offentligt uttalande utifrån kraven.

Aktivitet:

Hjälpa hemlösa djur att hitta nya hem.

Prestation:

Under 2022 omhändertog våra lokalföreningar med djur- och jourhemsverksamhet ungefär 2 400 katter, 25 hundar, 60 kaniner och 50 andra djur.

Effekter och utvärdering:

Inom detta verksamhetsområde är det framför allt den kortsiktiga effekten vi fokuserar på. Det handlar om att göra direkt skillnad för djur i utsatta situationer.

Antalet djur vi omhändertar och hjälper hitta nya hem varierar en aning år från år men har under de senaste tre åren legat på 2 500–3000 djur per år. Under 2021 och 2022 kan vi framför allt se en ökning gällande antalet kaniner som våra föreningar omhändertagit. Ökningen beror delvis på att kompetensen och möjligheten att ta hand om kaniner hos några av våra lokalföreningar har ökat vilket gör att de som tidigare inte tagit hand om kaniner nu har möjlighet att göra det. Vi får också rapporter från våra föreningar att antalet kaniner som överges ökar runtom i landet och på så vis hamnar fler kaniner hos våra föreningar.

Vårt mål är inte att hjälpa fler djur att hitta nya hem från år till år, utan önskvärt är att antalet djur som behöver nya hem minskar.

Aktivitet:

Utveckla barns empati för djur och människor.

Prestation:

Genom vårt värdegrundsmaterial REDE (Respekt, Empati, Djur, Etik) har vi spridit information till och utbildat pedagoger inom skolan och förskolan. Vi har också hållit

föreläsningar för studenter på Etologi- och djurskyddsprogrammet på Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

Effekt och utvärdering:

De flesta barn har ett naturligt intresse för djur. Men många har inte möjligheten att växa upp med närmare kontakt eller relation med djur. I saknad av relation eller kunskap om något, finns risken att respekt, empati och förståelse för detta uteblir. För att vi ska bry oss om hur grisen som fläskfilén kommer från har haft det innan den ligger på tallriken eller hur vi tar hand om våra husdjur eller förhåller oss till vilda djur så behöver vi relation, kunskap och empati. Genom REDE's olika djurinriktade övningar får barn chans att utveckla sin empatiska förmåga, sitt tänkande kring livsfrågor samt sin förmåga att uttrycka sig och ta ställning. På längre sikt genererar det ett bättre djurskydd och samtidigt ett bättre samhällsklimat.

Under 2022 höll vi 5 st fördjupande kurser för pedagoger samt 27 st kortare webinarier. 1085 nya pedagoger har registrerat sig för att kunna använda övningarna. För att nå ut till många pedagoger samtidigt så stod vi på följande mässor Bokmässan, GR Läromedelsmässan samt SETT där vi informerade om REDE och om Djurskyddets Sveriges arbete. Vi har tagit fram tre nya övningar under 2022. Två om rovdjur och en om fiskar.

Det är svårt att mäta exakt hur många som använder övningarna då en registrering kan innebära att de nedladdade övningarna kan användas av fler pedagoger i fler klasser och barngrupper under flera år. Övningsböckerna likaså. De används under flera år i skolor och förskolor.

REDE:s fördjupande föreläsning har sedan 2015 blivit en del i Etologi- och djurskyddsprogrammet på SLU. Studenterna får insikt i hur ett empatiskt förhållningssätt till djur kan undervisas vilket de sedan tar med sig ut i arbetslivet och på så sätt bidrar till empatiutveckling i samhället.

Aktivitet:**Hjälpa utsatta djur i och på flykt från Ukraina****Prestation:**

I februari 2022 startade vi en insamling till förmån för djuren i och på flykt från Ukraina. Alla insamlade medel skickas vidare till systerorganisationer som finns på plats för att hjälpa djur i de drabbade områdena.

Effekter och utvärdering:

Rysslands invasion i Ukraina drabbar inte bara människor utan också djur. Hundratusentals människor har flytt landet och många tillsammans med sina husdjur. Dessa djur behöver veterinärundersökas och vaccineras. Vissa djur kan behöva en plats på en karantänstation och djuren som är kvar i Ukraina drabbas också väldigt hårt av kriget.

Eftersom behovet av stöd till dessa djur är stort och viljan att hjälpa till är stark i Sverige startade vi en insamling som fortfarande pågår där vi framför allt samlar in gåvor via Swish. Insamlingen har fått ett enormt stöd, särskilt under första halvåret. Under 2022 samlade vi in 1 244 072 kr som har fördelats till olika organisationer som hjälper djur i de drabbade områdena. Vår europeiska paraplyorganisation Eurogroup for Animals har en särskild Ukrainakoordinator som hjälper oss att hitta organisationer som vi för gåvorna vidare till. Vi har också direktkontakt med de organisationer vi skickar gåvorna till för att säkerställa att pengarna används till det dem syftar till.

Några exempel på vad våra insamlade medel till djuren i Ukraina bidragit till:

- Evakuering av djur från Ukraina samt transporter av foder och förnödenheter till Ukraina.
- Mat, mediciner, vaccinering, veterinärvård och transportburar till djuren.
- Hästar, åsnor och djur från ukrainska djurparker har räddats.
- Kastreringsprojekt för övergivna katter eftersom det finns en oro för en stor ökning av hemlösa katter.

Några av de organisationer som fått ta del av gåvorna:

- Viva Foundation
- Casa lui Patrocle NGO
- Deutscher Tierschutzbund
- GATO
- Animal Help Zhytomyr

Eftersom detta är en aktivitet som går utanför vår ordinarie verksamhet, som fokuserar på att hjälpa djur i Sverige, fanns det inte några förväntningar eller mål gällande hur mycket pengar vi skulle samla in. Vi kan dock konstatera att vi samlat in mycket mer pengar till detta ändamål än vad vi trodde när vi startade insamlingen. Insamlingen har inneburit en del ny administration för oss internt vilket har gett oss erfarenhet och lärdomar inför framtida eventuella liknande aktiviteter.